

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Митко Димитров Шошев

Тракийски университет, Стара Загора.

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ / ‘професор’
в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование 3 Социални, стопански и правни науки.
професионално направление 3.2 Психология (Специална психология)

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 40 от 14. 05. 2021 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на катедра „Педагогика и управление на образованието” към Педагогически факултет, като кандидат участва гл.ас. д-р Иван Василев Тричков от катедра „Педагогика и управление на образованието”

1. Общо представяне на получените материали

Предмет:

Със заповед № Р33-3143 от 13. 07. 2021г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски" (ПУ) съм определен(а) за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ по област на висше образование 3 Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2 Психология (Специална психология), обявен за нуждите на катедра „Педагогика и управление на образованието към Педагогически факултет

За участие в обявения конкурс е подал документи **единствен кандидат**:

Гл. ас. Д-р Иван Василев Тричков от катедра „Педагогика и управление на образованието към Педагогически факултет на Пловдивски университет.

Представеният от гл. ас. д-р Иван Василев Тричков комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, и включва следните документи:

- Молба до Ректора на Пловдивски университет за допускане за участие в конкурс за академична длъжност „доцент”;
- Автобиография;

- Диплома за висше образование с придобита образователно – квалификационна степен „магистър“; издадена от Пловдивски университет
- Диплома за образователна и научна степен „доктор“, област на висше образование 3 Социални, стопански и правни науки, ПН 3.2 Психология (Специална психология), издадена от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“;
- Списък на научните трудове;
- Справка за спазване на минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“;
- Анотация на материалите по чл. 65 на ПРАСПУ, вкл. самооценка на приносите;
- Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- Удостоверение за трудов стаж;
- Документи за учебна работа;
- Документи за научноизследователска работа;
- Други документи, подкрепящи кандидатурата.

Копия от всички документи са представени коректно в електронен вариант.

Кандидатът гл. ас. д-р Иван Василев Тричков е приложил общо 32 научни труда, 4 студии 2 монографии, 1 книга, 3 учебници и учебни пособия и списък на 22 научноизследователски разработки. Приемат се за рецензиране общо 32 научни труда, които са извън дисертацията и се отчитат при крайната оценка. Няма трудове, които не се приемат за рецензиране. Разпределението на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва 5 публикации в чужбина и 27 в България. Прави впечатление, че голяма част от научната продукция на кандидата е в научни форуми на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, а монографиите и учебните помагала са издадени от Университетско издателство на „Паисий Хилендарски“. Това показва ангажираността на кандидата към развитието на науката в Пловдивски университет.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Иван Василев Тричков е роден на 08. 06. 1980 г. През 2003 г придобива бакалавърска степен по педагогика в Пловдивски университет. През 2006 г отново в Пловдивски университет придобива ОКС „магистър“ по научната специалност „Консултативна психология“. През 2012 г след успешно защитен дисертационен труд придобива ОНС „доктор“ в ПН 3.2 Психология (Специална психология) в Пловдивски университет. За периода 2008 – 2010 г кандидатът преминава през две специализации, съответно в ЮЗУ и в Академия по Специално образование – Полша. От 2008 г кандидатът работи в Пловдивски университет, отначало като

редовен докторант, през 2011 г като асистент, а от 2013 до момента като главен асистент по Специална психология. Представените автобиографични данни са ясно свидетелство за образователното и научно израстване на Иван Тричков в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Съгласно приложената справка за аудиторна и извънаудиторна заетост, кандидатът д-р Иван Тричков има над 12 години работа в сферата на висшето образование като редовен докторант и в последствие асистент и главен асистент в ПУ „Паисий Хилендарски“. За този период д-р Иван Тричков преподава и обучава студенти в общо 12 учебни дисциплини, като 10 от тях са в бакалавърска степен на обучение, и 2 в магистърска степен. Всички изброени в представената справка учебни дисциплини са в от сферата на специалната психология.

Д-р Иван Тричков има разработени общо 5 учебни програми - 3 програми за ОКС „бакалавър“ в две професионални направления (Педагогика (Специална педагогика) и Психология. В ОКС „магистър“ кандидатът има разработени 2 учебни програми за нуждите на специалната педагогика. За нуждите на Департамента за квалификация и професионално развитие на педагогическите специалисти д-р Иван Тричков има разработена учебна програма отново от сферата на специалната психология.

Д-р Иван Тричков представя и издадени в съавторство 3 учебника и учебни помагала за студенти и учители, издадени съответно през 2016, 2018 и 2019 .

Според представената от кандидата справка, след придобиване на ОНС „доктор“, кандидатът Иван Тричков има ръководство на над 50 дипломанти от ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, като в справката са отразени 21 от тях. Основните направления на дипломните работи в докторантските теми могат да бъдат разпределени в три основни групи: интегрирано обучение и приобщаващо образование на деца със СОП, Характеристики на речевото и езиково развитие при деца с различни форми на дизонтогенеза, Социални аспекти на системата на взаимоотношенията на деца със специални образователни потребности/деца (лица) в норма. Според представената справка всички дипломанти са успешно защитили дипломните работи.

Други дейности, пряко свързани с учебно – преподавателската дейност на д-р Иван Тричков са: изготвяне на рецензии на дипломни работи на студенти, проверка и оценяване на дипломни работи, разработване на изпитни варианти за семестриални изпити на студенти.

Д-р Иван Тричков участва и като рецензент на Сборник с научни доклади на докторанти през 2016 г.

В конкурса за доцент гл. ас. д-р Иван Тричков участва с общо 32 научни труда, като те са разпределени както следва: 4 студии 3 монографии, 3 учебници и учебни пособия и 22 статии и доклади. Основните научни търсения на д-р Иван Тричков са насочени в две направления.

На първо място, голяма част от трудовете на кандидата са насочени към изследването на социалното взаимодействие на децата с отклонение в развитието, като акцентът е насочен към децата с поведенчески проблеми (ХАДВ, опозиционни разстройства, емоционално - поведенчески разстройства и др.). Като елемент на изследователската дейност в това направление могат да се посочат и трудовете, посветени на изследването на прояви на емпатия при деца с различни форми на дизонтогенеза.

Второто изследователско поле на д-р Иван Тричков е свързано с изследване на социалната идентичност на лицата със СОП. В това изследователско поле са включени изследване на национална идентичност, персонална идентичност и удовлетвореност, етническа идентичност, развитието на социални навици, развитието на себеприемане и самооценка при деца с увреждания, ролята и влиянието на семейството на дете със СОП, изследване на взаимодействието между родители и училищна организация и др.

В хронологичен аспект, първата представена за рецензиране монография, е от 2017 г - „Нагласи на учителите към приобщаването на деца и ученици със специални образователни потребности в социално-образователната среда“. Монографията представя търсенията на кандидата относно влиянието на съществуващите социални нагласи и предиспозиции, влияещи на отношението към лицата с увреждания, битуващите норми и стигми, нагласите и предизвикателствата към интеграцията и приобщаващото образование на лицата със СОП, социалното приемане и бариерите за интеграция на тези лица. Темата на монографията е изключително актуална, предвид трудностите, които все още се срещат в процеса на приобщаващо образование и особено на интегрирано обучение на деца с увреждания.

Монографията от 2019 г „Психолого-педагогически правила, модели на добри практики и препоръки при работата и обучението на деца и ученици с поведенчески разстройства“ отразява и представя търсенията на д-р Иван Тричков относно един все по-наболял проблем в съвременните образователни институции. Повишаване на броят на деца с поведенчески и емоционални разстройства поставя все повече и по-големи предизвикателства както към педагозите, така и към училищните и специални психолози. Монографията разглежда важни специфики на основните поведенчески разстройства и отклонения и извежда основни пра-

вила, модели на добри практики и препоръки за работа и обучение при деца и ученици със синдром на хиперактивност с дефицит на внимание, агресивното поведение и опозиционно предизвикателно поведение.

Третата представена за рецензиране монография, „Психологически аспекти на проявите на емпатия при деца и ученици със синдром на хиперактивност с дефицит на вниманието“ отново е посветена на изследване на психологическите характеристики на деца с поведенчески и емоционални разстройства. Монографията е плод на изследователската дейност на д-р Тричков и проследяване на емпатийните модели при деца със синдром на хиперактивност и дефицит на вниманието. Мога да приема, че тази монография е пряко продължение на изследванията на д-р Тричков, свързани с дисертационния му труд. Това показва и неговото лично отношение към това изследователско поле и продължаване на изследванията в него.

В конкурса за доцент гл. ас. д-р Иван Тричков участва с общо 22 публикации като статии и научни доклади от конференции. От тях 4 са на английски език, 2 на руски език и 16 на български език. 2 от публикациите са в реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация издания, 3 публикации са от конференции в чужбина. Останалите публикации са от участия от конференции в България и публикации в български издания. Всички статии пряко отразяват научноизследователската дейност на д-р Иван Тричков в изброените изследователски направления. От всички представени за рецензиране статии, само една е в съавторство. Д-р Иван Тричков представя за рецензиране и 4 студии, като 3 от тях са самостоятелни и 1 е в съавторство. Както и в предните публикации така и четирите студии отразяват конкретиките в научните изследвания на автора в двете изследователски полета.

Гл. ас. д-р Иван Тричков е съавтор в 2 учебника и 1 учебно помагало. Учебникът „Психология на деца със специални образователни потребности“ е насочен към широк кръг студенти от различни специалности – психология, специална педагогика, предучилищна педагогика, социални дейности и др. В него той разработва важната тема за диагностиката и диференциалната диагностика на атипичното развитие, което е първата стъпка в подкрепата за деца с отклонение в развитието. Отделно са разработени темите за особеностите на деца с поведенчески и емоционални разстройства. Разработването на тази тематика като отделна глава в учебник затвърждава убеждението ми за ясната насоченост на д-р Иван Тричков към изследване на деца с емоционални и поведенчески отклонения. Другите две глави, разработени от него са свързани с психологическите особености на деца с физически увреждания и деца с множествени (множество) увреждания.

В учебника „Стратегии за работа с деца и ученици със специални образователни потребности“ гл. ас. д-р Иван Тричков е автор на частта, посветена на стратегиите, препоръките и

моделите на добри практики за работа с деца със синдром на хиперактивност и дефицит на вниманието. В тази част от учебното помагало кандидатът представя много успешно характеристиките на синдрома, диагностичните критерии, както и представя стратегиите и водели за работа с такова нарушение.

В учебника ” Стратегии и модели за работа с деца и ученици със специални образователни потребности”, гл. ас. д-р Иван Тричков участва с разработването на 3 раздела, посветени съответно на социалното приемане и бариерите за интеграция на лицата с увреждания, стратегии и модели за работа с деца и ученици с ХАДВ и стратегии и модели за работа с деца и ученици с опозиционно – предизвикателно разстройство. Посочените теми, разработени от автора и в това учебно помагало са пряко отражение на изследователската дейност на д-р Иван Тричков по отношение на социалното взаимодействие на деца и лица със СОП и изследванията му, посветени на децата с поведенчески и емоционални разстройства.

Кандидатът представя и списък от участия в общо 9 научни проекти, от които 1 международен и 8 национални.

Гл. ас. д-р Иван Тричков представя и списък от общо 10 цитирания, като 4 от тях са в монографии, а 6 в статии в нерепурирани списания научно рецензирани. Няма данни за забележани цитирания в списания с импакт фактор или репурирани издания.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Приемам представената за рецензиране самооценка на научните приноси, но бих обединил научните направления и бих редуцирал броя на приносите в тях. По мое субективно мнение, приносите на кандидата могат да се обединят в 3 изследователски полета: изследвания на деца с поведенчески и емоционални разстройства; изследвания в областта на социалното взаимодействие и социална вградимост на деца и лица със СОП и публикационна дейност.

5. Критични забележки и препоръки

Нямам съществени забележки към кандидата. Мога да отправя препоръка за продължаване на изследванията по отношение емоционално развитие и социална вградимост и при деца с други форми на психична дизонтогенеза.

6. Лични впечатления

Д-р Иван Тричков е автор на повечето от представените за рецензиране статии, показва добра публикационна и научна активност по отношение на самостоятелни монографии, посветени на значими проблеми в специалната психология и специалната педагогика, а с участието си като съавтор в учебници и учебни помагала затвърждава качествата си на специалист

в сферата на специалната психология. Научното му израстване, според мен, би му подпомогнало още повече неговата изследователска и педагогическа работа.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение бих посочил, че документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Иван Тричков отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил **достатъчен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС ‘доктор’. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на гл. ас. д-р Иван Тричков **е несъмнена**.

Постигнатите от гл. ас. д-р Иван Тричков резултати в учебната и научно-изследователската дейност, **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Педагогически факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Педагогически факултет за избор на д-р Иван Василев Тричков на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 3.2 Психология (Специална психология)

20. 08 2021 г.

Изготвил становището: .....

Доц. д-р Митко Шошев